

Винахід відноситься до медицини, а саме до лікарських засобів, виготовлених із рослин, і може бути використаний при виробництві фіто-чаїв та спиртових настоянок.

Відомий збір відповідно до патенту України №15077 А на винахід "Лікувально-оздоровчий набір для лікування гострих та хронічних гастритів із підвищеною та зниженою секрецією шлункового соку, виразкової хвороби шлунку і дванадцятипалої кишки "ЛОН-4" від 30.06.1997 (Офіційний бюлетень "Промислова власність", 1997р., №3), що містить квітки ромашки, квітки нагідок, квітки глоду, шишки хмелю, листя м'яти перцевої, листя подорожника великого, траву деревію, насіння льону при такому співвідношенні компонентів, мас. %:

квітки ромашки	10
квітки нагідок	10
квітки глоду	10
шишки хмелю	5
листя м'яти перцевої	10
листя подорожника великого	10
трава деревію	5
насіння льону	40.

З отриманого збору готують настій дробовим екстрагуванням. Беруть 1 столову ложку подрібненої суміші рослин, заливають склянкою води, кип'ятять 1 хвилину, помішуючи дерев'яною паличкою 10 хвилин до отримання відвару, настоюють 1 годину, потім проціджують крізь марлю. Приймають по 100мл 3 рази на день за 30 хвилин до їжі та 4-й раз перед сном. Курс лікування 1,5-2 місяці щоквартально, 1,5-2 роки.

Відомий збір відповідно до деклараційного патенту України №34910 А на винахід "Лікувально-оздоровчий набір для лікування гострих та хронічних гастритів, виразкової хвороби шлунку і дванадцятипалої кишки (ЛОН-4-У)" від 15.03.2001р. (Офіційний бюлетень "Промислова власність", №2, 2001р.), який містить квіти ромашки, квіти нагідок, плоди глоду, шишки хмелю, листя м'яти перцевої, листя подорожника великого, насіння льону, траву деревію, лаванду при наступному співвідношенні інгредієнтів, мас. %:

квіти ромашки	10
квіти нагідок	10
плоди глоду	10
шишки хмелю	5
листя м'яти перцевої	10
листя подорожника великого	10
насіння льону	30
трава деревію	10
лаванда	5.

З отриманого збору готують настій дробовим екстрагуванням. Беруть 1 столову ложку подрібненої суміші рослин, заливають склянкою води, кип'ятять 1 хвилину, помішуючи дерев'яною паличкою 10 хвилин до отримання відвару, настоюють 1 годину, потім проціджують крізь марлю. Приймають по 100мл 3 рази на день за 30 хвилин до їжі та 4-й раз перед сном. Курс лікування 1,5-2 місяці щоквартально, 1,5-2 роки.

Відомий збір, рекомендований при хронічних гастритах із нормо-або гіперсекрецією, який містить на 100г суміші подрібнених рослин 10г алтеї лікарської (корінь), 10г ромашки лікарської (квітки), 10г нагідок лікарських (квітки), 10г солодки голої (корінь), 10г звіробоя звичайного, 10г цмину піскового (квітки), 10г деревію звичайного (трава), 10г дуба звичайного (кора), 10г собачої кропиви п'ятилопатевої, 10г сухоцвіту багнового (трава). Приймати по $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ склянки настою 3 рази на день за 30 хвилин до їжі. (Соколов С.Я., Замотаєв І.П. Справочник по лекарственным растениям. - М.: Медицина, 1985, с.440, сбор №80).

Відомий також збір, рекомендований при виразковій хворобі шлунку і дванадцятипалої кишки з нормо- та гіперсекрецією, який містить на 100г суміші подрібнених рослин 10г алтеї лікарської (корінь), 10г солодки голої (корінь), 10г вільхи сірої (супліддя), 10г нагідок лікарських (квітки), 10г деревію звичайного (трава), 10г сухоцвіту багнового (трава), 10г омани високого (корінь), 10г валеріани лікарської (корінь), 10г ромашки лікарської (квітки), 10г чорниці звичайної (плоди). Приймати по $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ склянки настою 3 рази на день за 30 хвилин до їжі. (Соколов С.Я., Замотаєв І.П. Справочник по лекарственным растениям. -М.: Медицина, 1985, с.440, сбор №82).

Відомий також збір, рекомендований при виразковій хворобі шлунку і дванадцятипалої кишки, при гастритах, який містить на 100г суміші подрібнених рослин 5г валеріани лікарської (корінь), 10г аїру тростинного (кореневище), 10г бобівника трилистого (листя), 10г золототисячника малого (трава), 10г кмину звичайного (плоди), 10г анісу звичайного (плоди), 10г ромашки лікарської (квітки), 15г м'яти перцевої (листя), 20г деревію звичайного (трава). Приймати всередину по $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ склянки відвару на один прийом у гарячому виді за 30 хвилин до їжі. (Соколов С.Я., Замотаєв І.П. Справочник по лекарственным растениям. -М.: Медицина, 1985, с.440, сбор №83).

Найбільш близьким аналогом заявленого збору є суміш, яку вживають при хронічному гастриті, виразці шлунку і дванадцятипалої кишки, зниженій і підвищеній секреторній функції, яка містить буркун лікарський, марену запашну, пирій, ожину сизу, суницю лісову, кропиву жалку, подорожник великий, кропиву дводомну, м'яту холодну, деревій, валеріану, парило, материнку, кульбабу, ромашку лікарську, солодку, гречку звичайну, чебрець, шипшину при наступному співвідношенні інгредієнтів, мас. г:

буркун лікарський (квіти, листя)	25
марена запашна (трава)	25
пирій (корінь)	25
ожина сиза (листя)	25
суниця лісова (трава)	25
кропива жалка (листя)	25
подорожник великий (листя)	25
кропива дводомна (листя)	25
м'ята холодна (листя)	25

деревій (квіти)	20
валеріана (корінь)	20
парило (трава)	20
материнка (трава)	20
кульбаба (трава)	20
ромашка лікарська (квіти)	15
солодка (корінь)	15
гречка звичайна (трава)	15
чебрець (трава)	15
шипшина (подрібнені плоди)	40

Спосіб приготування: 2 столові ложки суміші залити 500г окропу, дітям до 10 років настоювати 15 хвилин, дітям від 10 до 15 років - 20 хвилин, дітям від 15 років і більше - 30 хвилин, процідити. Приймати за шість разів: три рази за 20 хвилин до їди і три рази - через годину після їди в таких дозах на день: до півроку дитини - 50г; від одного року до п'яти - 150г; від п'яти до 10 років - 200г; від 10 до 15 років - 220-250г. Перед уживанням рекомендується підігрівати суміш на паровій бані.

(Павленко Л.О. Ліки з чар-зілля Поради, рецепти народного цілителя. - Київ - "КВЦ" - 1996, с.24, суміш №10).

Недоліком цієї суміші є недостатньо високий терапевтичний ефект.

В основу винаходу, що заявляється, поставлено завдання створення збору для лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, хронічних катаральних станів шлунково-кишкового тракту при підвищеній кислотності шлункового соку шляхом підбору натуральних рослинних інгредієнтів в експериментальне визначених кількостях, який би забезпечував комплексну дію на організм хворого і давав у результаті застосування високий терапевтичний ефект.

Поставлене завдання вирішується тим, що збір лікарських рослин для лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, хронічних катаральних станів шлунково-кишкового тракту при підвищеній кислотності шлункового соку, що містить квітки й листя буркуна лікарського, траву маренки запашної, корінь пирію повзучого, листя ожини сизої, траву суниці лісової, листя кропиви жалкої, листя м'яти перцевої, квітки й листя деревію звичайного, корінь валеріани лікарської, траву материнки звичайної, корінь і траву кульбаби лікарської, квітки ромашки лікарської, корінь солодки голої, траву гречки звичайної, траву чебрецю звичайного, відповідно до винаходу, що заявляється, додатково містить траву подорожника блошиного, траву собачої кропиви п'ятилопатевої, траву реп'яшка язичковидного, траву медунки лікарської, траву нечуйвітру волохатенького при наступному співвідношенні інгредієнтів, мас. ч.:

квіти, листя буркуна лікарського	3,0-5,0
трава маренки запашної	3,0-5,0
корінь пирію повзучого	3,0-5,0
листя ожини сизої	1,0-5,0
трава суниці лісової	3,0-5,0
листя кропиви жалкої	1,0-4,0
трава подорожника блошиного	3,0-5,0
трава собачої кропиви п'ятилопатевої	1,0-4,0
листя м'яти перцевої	2,0-4,0
квітки й листя деревію звичайного	2,0-4,0
корінь валеріани лікарської	1,0-4,0
трава реп'яшка язичковидного	2,0-4,0
трава материнки звичайної	2,0-4,0
корінь і трава кульбаби лікарської	1,0-2,0
квітки ромашки лікарської	1,0-3,0
корінь солодки голої	2,0-3,0
трава гречки звичайної	2,0-3,0
трава чебрецю звичайного	2,0-3,0
трава медунки лікарської	2,0-3,0
трава нечуйвітру волохатенького	2,0-3,0

Трава подорожника блошиного, призначають усередину як гіркоту при анацидних гастритах і хронічних колітах, при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки без підвищеної кислотності.

Трава собачої кропиви п'ятилопатевої містить алкалоїди леонурин і леонуридин, амін стахидрин, флавоноїди, сапоніни, дубильні речовини, ефірну олію, органічні кислоти (яблучна, винна, лимонна, ванілінова), гіркі й цукристі речовини, вітаміни (А, Е, С) та мінеральні солі (калій, кальцій, натрій, сірка). Препарати собачої кропиви п'ятилопатевої за характером дії на організм людини мають спазмолітичні, седативні й гіпотензивні властивості, уповільнюють серцевий ритм, збільшують силу серцевих скорочень, виявляють слабку діуретичну дію, регулюють функції травного апарату. Їх застосовують при кардіосклерозі, підвищенні артеріального тиску, стенокардії, міокардиті, кардіоневрозі, надмірній нервовій збудливості, у разі психастенії й неврастенії, що супроводиться безсонням, відчуттям напруженості й підвищеною реактивністю, та при вегетоневрозах. Також препарати собачої кропиви п'ятилопатевої застосовують при шлунково-кишкових захворюваннях (спазм м'язів шлунка, хронічні запалення товстої кишки).

Трава реп'яшка язичковидного містить алкалоїд анемонін. Експериментальне доведено ранозагоювальні властивості препаратів реп'яшка язичковидного при фурункулах, виразках, піодермії тощо. Використання їх сприяє очищенню ран від гною, прискорює розсмоктування запальних набряків, грануляцію тканин і епітелізацію.

Трава медунки лікарської містить кремнекислоту, дубильні речовини, алантоїн, сапонін, органічні кислоти, синильну кислоту, цукор, слиз, борнезит, кверцетин, кемпферол та мінеральні солі. Рослина виявляє протизапальну, відхаркуючу, в'язучу, сечогінну, пом'якшувачу, кровотворну та метаболічну дію.

Трава нечуйвітру волохатенького містить дубильні й гіркі речовини, слиз, смоли, кумарин умбеліферон, флавіон (у квітках), цукри та марганець. З народного досвіду відомо, що нечуйвітер волохатенький має властивості спиняти кровотечі, підвищувати діурез, посилювати виділення шлункового соку при недостатній кислотності, виявляє протизапальну дію. Настій трави нечуйвітру дають усередину при маткових, легеневих і шлункових кровотечах, дизентерії, при гіпоацидному гастриті й відсутності апетиту.

Збір, що заявляється, є ефективним у лікуванні захворювань шлунково-кишкового тракту, підшлункової залози (хронічні виразкові хвороби шлунку, дванадцятипалої кишки, коліти, неврози шлунку). Біологічно активні компоненти збору, що заявляється, завдяки обволікаючій, пом'якшувальній і протизапальній дії здатні адсорбувати бактерії та сприяти процесам регенерації при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки, при хронічних катаральних станах шлунково-кишкового тракту при підвищеній кислотності шлункового соку.

Засіб уживання: 2 столові ложки (10 грамів) збору залити 500г окропу, настоювати 30 хвилин, процідити. Приймати 6 разів на день: 3 рази за 20 хвилин до їжі і 3 рази за годину після їжі по 80г на прийом.

Зі збору, що заявляється, можна приготувати настоянку: 1 частину суміші заливають 10 частинами екстракційної речовини (40-70% спирт), настоюють 10 днів у темному місці. Потім проціджують і розливають у темні скляні флакони. Уживати по 25-30 крапель з 1 столовою ложкою води 3 рази на день за 20 хвилин до їжі.

Кількісне співвідношення інгредієнтів збору підбирається індивідуально у залежності від клінічного статусу хворого та індивідуальної чутливості його фармакологічних рецепторів до складових частин збору.

Конкретний приклад здійснення винаходу.

Запропонований збір №3 для лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, хронічних катаральних станів шлунково-кишкового тракту виробляється таким чином: зважені компоненти (квіти й листя буркуну лікарського 4,0 частини, трава маренки запашної 4,0 частини, корінь пірїю повзучого 4,0 частини, листя ожини сизої 3,0 частини, трава суниці лісової 4,0 частини, листя кропиви жалкої 3,0 частини, трава подорожника блошиного 4,0 частини, трава собачої кропиви п'ятилопатевої 2,0 частини, листя м'яти перцевої 3,0 частини, квітки й листя деревію звичайного 3,0 частини, корінь валеріани лікарської 2,0 частини, трава реп'яшка язичковидного 3,0 частини, трава материнки звичайної 3,0 частини, корінь і трава кульбаби лікарської 1,5 частини, квітки ромашки лікарської 2,0 частини, корінь солодки голої 2,5 частини, трава гречки звичайної 2,5 частини, трава чебрецю звичайного 2,5 частини, трава медунки лікарської 2,5 частини, трава нечуйвітру волохатенького 2,5 частини) подрібнюються до утворення часток довжиною 3-5мм, змішуються.

Збір лікарських рослин №3 для лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, хронічних катаральних станів шлунково-кишкового тракту у готовому вигляді - це суміш подрібнених частинок рослинної сировини розміром 3,0-5,0мм сірувато-жовтувато-зеленого кольору, із сильним ароматичним запахом, солодко-гіркуватого смаку.

Клінічні приклади застосування збору, що заявляється.

Приклад 1.

Хворий С., 35 років, бізнесмен. Звернувся за допомогою до фітотерапевта зі скаргами на болі ниючого характеру в області епігастрії, особливо після прийому їжі, важкість у шлунку, здуття, загальне недомагання. Анамнез: вважає себе хворим на протязі трьох років. Періодично звертався до лікарів-гастроентерологів, проходив курс лікування у стаціонарі, але повного одужування не відчував, болі проходили тимчасово. Зовні: хворий астеничної конституції, шкіряні покрови звичайні, зів чистий, язик вологий, обложений білим нальотом. Хворобою Боткіна, венеричними хворобами не хворів. Живіт трохи здутий, при пальпації болючий в епігастрії у серединній третині справа. Печінка не збільшена. Нижній край щільний, ущільнений. Стул спастичний, запори. Діагноз: виразкова хвороба дванадцятипалої кишки у стадії загострення, хронічний холецистопанкреатит, спастичний коліт.

Хворому було призначено лікування збором №3 на протязі трьох місяців. Через 1 тиждень після початку прийому настою лікарських трав відповідно до збору №1 стан хворого поліпшився, болі пройшли, здуття не відчувається. Після трьох місяців лікування стан покращився, самопочуття в нормі. При обстеженні у гастроентеролога пройшов ФГДС шлунка і дванадцятипалої кишки. Виразку не знайдено, рубцювання пройшло дуже непомітно, слизова оболонка шлунка гладка, не гіперемована. Зникли ознаки спастичного коліту, стул нормалізувався. Пацієнтові призначено проходити профілактичний курс лікування лікарськими рослинами відповідно до збору № 3 два рази на рік, весною та восени, щоб запобігти рецидиву хвороби.

Приклад 2.

Хворий А. 45 років, електрик. Звернувся за допомогою до фітотерапевта зі скаргами на болі в епігастрії, нудоту, відсутність апетиту, важкість у шлунку, здуття живота у нижній частині. Анамнез: вважає себе хворим на протязі десяти років, приймав різні курси лікування, покращення були незначні. Зовні: хворий астеничної конституції, шкіряні покрови чисті, зів чистий, язик сухий, обложений білим нальотом. Хворобою Боткіна, венеричними захворюваннями не хворів. Живіт м'який, при пальпації болючий в епігастрії у серединній третині у центрі. Печінка не збільшена. Стул не стійкий. Діагноз: Хронічний анацидний гастрит, хронічний панкреатит. Хворому був призначений курс лікування лікарськими рослинами відповідно до збору № 3 на протязі трьох місяців. Після першого місяця прийому збору стан хворого поліпшився, шкіряні покрови стали рожевими, пройшло здуття живота, відсутня важкість у шлунку, з'явився апетит. Пацієнтові призначено проходити профілактичний курс лікування лікарськими рослинами відповідно до збору №3 два рази на рік, весною та восени, щоб запобігти рецидиву хвороби.

Експериментальне встановлено, що збір, що заявляється, діє не за принципом сумарного ефекту, а виявляє синергетичний ефект, при якому кожний з компонентів потенціює дію іншого. Збір, що заявляється, за принципом потенціювання забезпечує більш високий терапевтичний ефект у порівнянні з прототипом і може розширити асортимент ефективних та безпечних засобів профілактики й лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, хронічних катаральних станів шлунково-кишкового тракту.